

Balanceprincippet

Erhvervsudvalget den 15. maj 2007

Hvad er formålet med balanceprincippet?

- Formålet med balanceprincippet er at begrænse institutterne risiko til kun kreditrisiko.
- Balanceprincippet er dermed med til at sikre, at der er ”penge i kassen” hos institutterne, når ejerne af obligationerne skal have deres renter og afdrag udbetalt.
- Balanceprincippet er altså en investorbekyttelsesregel.
- Den påvirker dog forbrugerne indirekte ad to kanaler:
 - Når investorbekyttelsen er høj, vil investorerne give en bedre pris for obligationerne. Dermed bliver det lettere for forbrugerne at låne til en lav rente.
 - Balanceprincippet har betydning for, hvordan de obligationer, institutterne udbyder, kan se ud. Dermed har det også betydning for, hvilke låneprodukter institutterne kan tilbyde deres kunder.

Hvordan opfylder balanceprincippet sit formål?

- Balanceprincippet har som grundregel, at institutterne ikke må påtage sig andre risici end kreditrisiko. Kreditrisiko er risikoen for, at en låntager ikke betaler sit lån.
- De andre former for risici reguleres af balanceprincippet. Det medfører, at institutterne som udgangspunkt ikke kan påtage sig f.eks. renterisiko eller valutarisiko.
- Det gælder både for det nuværende og det reviderede balanceprincip.
- Krisen for realkreditinstitutterne i begyndelsen af 1990'erne skyldtes den kreditrisiko, som institutterne havde påtaget sig. Det var således ikke på grund af balanceprincippet. Krisen hang derimod sammen med, at institutternes kunder ikke kunne betale deres lån.
- Kreditrisikoen regulerer institutterne gennem, hvem de tilbyder hvilke lån (f.eks. afdragsfrihed eller ej) og hvor meget de vil belåne en ejendom (f.eks. om belåning sker op til 80 pct. af ejendommens værdi eller kun op til 60 pct.)

Hvordan sikres det, at institutterne ikke påtager sig anden risiko end kreditrisiko?

- I praksis sikres dette ved, at institutterne sælger de omtalte risici videre til investorerne. Dermed bliver det investorerne og ikke instituttet, der har risikoen.
- Dette salg kan ske på to måder:
 - Risikoen kan sælges som en del af de udstede obligationer. Det er det realkreditinstitutterne gør i dag. Når de f.eks. sælger en 30-årig fastforrentet obligation, så har investorer accepteret, at uanset hvordan renten bevæger sig de næste 30 år, så får han kun den aftalte rente.
 - Instituttet kan også vælge at sælge obligationen for sig og risikoen for sig til to forskellige investorer. Det kræver, at der anvendes de såkaldte finansielle risikostyringsinstrumenter. Det er det, der i højere grad bliver muligt fremover.
- De to metoder til risikoafdækning er lige sikre.

Hvordan ser det reviderede balanceprincip ud?

- I bekendtgørelsen angives der to metoder til at opfylde balanceprincippet. Finanstilsynet fører tilsyn med overholdelsen af balanceprincippet og kan stille krav til anvendelsen af metoderne.
- Den ene metode er videreførelsen af det nuværende balanceprincip. Dermed kan de institutter, der ønsker at fortsætte med det nuværende balanceprincip, gøre det.
- Den anden metode åbner op for, at der i højere grad kan anvendes finansielle risikostyringsinstrumenter. Dermed vil obligationen og de forskellige risici i højere grad blive solgt til forskellige investorer.
- De to metoder frembyder den samme grad af sikkerhed.
- Den anden metode giver imidlertid mulighed for, at institutterne kan udstede nogle andre obligationer end de kan i dag. Dermed kan de henvende sig til en bredere kreds af investorer, hvilket kan give en bedre pris på obligationerne, og de kan tilbyde deres kunder andre låneprodukter.

Hvordan kan det reviderede balanceprincip være lige så sikkert som det nuværende?

- I begge tilfælde begrænses de omtalte risici. Der er således ikke forskel mellem det nuværende balanceprincip og det reviderede balanceprincip i forhold til i hvor høj grad de begrænser de samlede risici. Det er metoderne, der er forskellige.
- Investorerne, der har købt henholdsvis obligationerne og de finansielle instrumenter, har samme fortrinsstilling til midlerne i instituttet, hvis dette går konkurs.
- Det tilsiger, at der ikke i f.eks. nedgangstider vil være forskel på, hvor svært det er at sælge obligationerne og de finansielle instrumenter.
- Erfaringer fra et tysk institut, som kom i krise, er, at det fortsat var muligt at foretage de nødvendige risikoafdækninger uden væsentlige meromkostninger.

Hvorfor har Realkreditrådet ikke fået imødekommet sit ønske om en forlængelse af løbetiden på optioner i det nuværende balanceprincip?

- Realkreditrådet har fået imødekommet mange af sine ønsker – også i forhold til ændringer af det nuværende balanceprincip.
- Men netop det ønske, der handler om forlængelse af løbetiden på optioner, kan desværre ikke imødekommes.
- Det skyldes, at netop dette krav er centralt i forhold til at sikre den nære sammenhæng mellem obligationer og lån, som kendetegner det nuværende realkreditsystem.
- Det er Nationalbanken og Finanstilsynet enige om.
- Ændres dette krav, vil der derfor ikke længere være tale om en videreførelse af det nuværende balanceprincip.
- Ønsket om længere løbetid på optionerne kan opfyldes ved, at realkreditinstitutterne anvender den anden metode i balanceprincippet i stedet for.
- Der er således ikke tale om, at vi hindrer realkreditinstitutterne i at få den længere løbetid – det kan blot ikke ske under den nuværende metode.